

впливів. Зовнішні причини призводять до тих чи інших ефектів, лише переломлюючись через всю складність і різноманіття внутрішніх умов.

Формула «зовнішнє через внутрішнє» описує в основному аспект впливу на психіку зовнішніх, соціальних причин. О. М. Леонтьєв запропонував наступну формулу: «Внутрішнє діє через зовнішнє і цим саме себе змінює». В цю взаємодію біологічна природа людини входить не як самостійний компонент чи складова ланка, а як необхідна умова протікання, розгортання внутрішніх психічних процесів. От чому проблема гнучкості є однією з найважливіших у розвитку конкурентоздатної особистості. Її у психології представлено в межах різних теорій. Під емоційною гнучкістю розуміють оптимальне поєднання емоційної експресивності й емоційної стійкості. Наприклад, у теорії стресу основний зміст результатів досліджень полягає в тому, що під час середнього рівня емоційного стресу досягнення людини в діяльності відносно високі, а в разі емоційного стресу низького і високого рівнів вони можуть бути гіршими за результати, отримані у звичайних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Митина Л. М. Психология развития конкурентоспособной личности / Л. М. Митина. – М. : «МПСи» 2002. – 400с.
2. Практикум по гендерной психологии / Под ред. И. С. Клециной. – СПб. : Питер, 2003. – 480 с.

Ігор Наколонко,
аспірант кафедри культурології та медіа-комунікацій
Харківської державної академії культури

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СТИЛЮ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ЦІЛЬОВОГО СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПРОЕКТУ

Аналіз сучасної ситуації щодо культури здорового способу життя (ЗСЖ) в Україні дозволяє запропонувати проектний підхід щодо вирішення комплексу проблем, пов'язаних із його розвитком. В. Луков розуміє соціокультурний проект як раціональне конструювання бажаного стану соціокультурної реальності і ми погоджуємось з цим [1, с. 7].

Аналіз дискурсу щодо проблем суспільного здоров'я в Україні у цілому не відповідає сучасному стану розвитку науки та методологічному рівню суспільного планування у даній сфері. Незважаючи на номінальне відтворення положень програмних документів ВООЗ у національному законодавстві [3], у рамках суспільного дискурсу не знаходять висвітлення реальні ризики суспільного здоров'я народу України та не сформоване розуміння щодо стратегічного планування ефективного розвитку сфери суспільного здоров'я. Зокрема, недосконалим є розуміння значення, яке відіграє у сучасних політиках щодо здоров'я соціокультурний напрям та поширення здорового способу життя.

Отже, сформулюємо вимоги, яким має відповідати цільовий проект із формування здорового способу життя в сучасній Україні:

- розуміння значення здорового способу життя у сфері суспільного здоров'я часу «другої епідеміологічної революції»;
- наявність стратегічного погляду, заснованого на розумінні суспільно значимих цілей політики здорового способу життя;
- відповідність заходів із формування ЗСЖ реальній карті ризиків суспільному здоров'ю в українському суспільстві;
- використання сучасного методологічного інструментарію політики у сфері суспільного здоров'я;
- відповідність соціокультурним реаліям українського суспільства, яке є пострадянським, постіндустріальним та таким, що розвивається;
- відповідність національно-історичним традиціям та менталітетові українського народу;
- орієнтування на відкриту систему наукового, соціально-культурного та етичного дискурсів;
- врахування «ґендерних особливостей».

Говорячи про вплив статі на формування і прояв ставлення до здоров'я використовують термін «ґендерні особливості». Використання даного терміну при описі особливостей ставлення до здоров'я не тільки правомірно, але й необхідно, так як воно підкреслює перш за все соціокультурну, а не біологічну обумовленість відмінностей між чоловіками і жінками. Наприклад, здоров'я як цінність в системі термінальних цінностей у чоловіків і жінок знаходиться на різних місцях. Інструментальна цінність здоров'я у чоловіків вища, вони більшою мірою схильні жертвувати своїм здоров'ям заради професійної кар'єри, готові «згоріти на роботі» – це відображає існуючі соціокультурні норми.

Загальна мета цільового соціокультурного проекту із формування ЗСЖ в сучасній Україні має бути подвійною. Першою і безпосередньою метою є переборення «кризи здоров'я» і вихід українського суспільства за межу «другої епідеміологічної революції». Наступною другою метою є формування соціокультурних засад розвитку інноваційної культури здоров'я в умовах суспільства, яке перейшло межу другої епідеміологічної революції.

На нашу думку, загальними цілями такого проекту можуть бути:

- ініціювання національного соціокультурного дискурсу щодо ЗСЖ;
- орієнтація на носія суспільного ідеалу здорового способу життя;
- відповідність сучасним тенденціям щодо розвитку ЗСЖ;
- використання ефективних концептів соціального конструктивізму щодо одержання позитивних соціокультурних тенденцій ЗСЖ в Україні;
- адаптація та інтегрування національної культурної спадщини у інноваційні практики здорового способу життя.

Проблемним є також питання щодо можливості прямого перенесення в Україну тих усталених соціокультурних відносин, які склалися у суспільствах розвинених країн. Отже, у цілому є необхідним створення модифікованих підходів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Луков В. А. Социокультурное проектирование: учеб. пособие / В. А. Луков. – 7-е изд. – М. : Изд-во Московского университета; Флинта, 2007. – 240 с.
2. Хожило І. І. Здоровий спосіб життя як сучасна домінанта державної молодіжної політики в Україні / І. І. Хожило // Аспекти публічного управління. – 2014. – №3–4. – С. 75-80.

Марина Оран,

доктор психологічних наук, професорка
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

З метою перевірки гіпотези про наявність соціально зумовлених ґендерних відмінностей у мовленнєвій діяльності, нами було організовано відповідне дослідження. Емпіричним дослідженням було охоплено 386 респондентів вікового періоду «зріла юність» – студенти/студентки факультету іноземних мов та філологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль) за спеціальностями «Англійська філологія», «Німецька філологія», «Українська мова та література» та студенти/студентки факультету психології та інституту іноземної філології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк) за спеціальностями «Психологія», «Прикладна лінгвістика», для котрих українська мова є рідною та мовою повсякденного спілкування (середній вік – 18 років). Із них – 256 осіб жіночої статі та 130 осіб чоловічої статі.

Рівень організації мовленнєвої діяльності вивчався через діагностику: 1) кількості мотивів спілкування, 2) аналізу точності мовленнєвих навичок, 3) темпу писемного мовлення, 4) рівня розвитку мовленнєвих умінь, 5) рівня узагальнення значення, 6) рівня виділення істотних ознак значення, 7) характеристик граматичних асоціативних реакцій, 8) рівня розуміння метафоричності слова, 9) характеристики фрейму, 10) характеристики скрипту. Загальний рівень організації мовленнєвої діяльності визначався за допомогою переводу оцінок у бали та рівні: середньогруповий показник (M) = 18,787, стандартне відхилення (σ) = 3,813. Це дало змогу визначити відсоткове співвідношення рівнів організації мовленнєвої діяльності у даній вибірці, що відображено на рисунку 1.